

PASSLÄNGD

60 minuter

GRUPP

Två till tio elever

FREKVENS

Två pass i veckan i 12 pass, omkring sex veckor

INNEHÅLL

En läsare som svarar

SÅ FUNGERAR INSATSEN

Kursen är för elever i åk 4–7 som skriver korta texter utan plan. Eleven lär sig övertyga en läsare, med fyra steg: Tänk, Planera, Säg och Skriv. Passet följer stegen, och tabellen visar passets delar.

Kursens läsare är en vuxen på skolan, som kommer med sin fråga i pass 3, svarar före pass 7 och kommer igen i pass 12. Passen med egna minuter står på sidan Mallen. Stödtrappan står i lathunden för Texttyper i grupp.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Nämn läsaren före första ordet. Läsaren avgör vilka skäl som ska med.

Lägg åt sidan eller lägg till, för läsarens skull. Säg varför, så att valet hörs och syns.

Kör fast högt. Säg vad du gör då.

Först från dig, sedan från eleven. Det är dem du lyssnar efter.

ARBETSFORM

Gemensamt (hela gruppen, med dig vid tavlan) → läraren visar (du tänker högt, och gruppen gör likadant) → i par (två och två, med var sin text) → gemensamt igen (två elever berättar om ett val)

PASSETS DELAR • VAD DU SÄGER

DEL	DU SÄGER
1 • Läs som läsaren Alla svar på bordet	<i>"Vad vet du nu? Vad undrar du?"</i> <i>"Vilken mening ger läsaren mest?"</i>
2 • Visa och pröva Du tänker högt	<i>"Vad hörde ni mig säga?"</i> <i>"Nu prövar vi samma sak tillsammans."</i>
3 • Tänk och planera	<i>"Bryr sig läsaren om det skälet?"</i> <i>"Vilken lapp lägger ni åt sidan? Varför?"</i>
4 • Säg En läsare ur ett annat par	<i>"Fråga bara det du inte fick veta."</i> <i>"Det du svarade nu ska med i texten."</i>
5 • Skriv En enda fråga	<i>"Skriv det du sa."</i> <i>"Hur menar du? Skriv det."</i>
6 • Läs upp Ett val	<i>"Vilket skäl lade du åt sidan? Varför?"</i> <i>"Vad tar du med dig?"</i>

Tavlans tre rader: Vem läser? Vad vill vi? När får vi svar? De tre svarsraderna: Nu vet jag, Det här övertygade mig, Nu undrar jag. När eleven fastnar frågar du först "Vem ska läsa det här?"

GRUPPEN · FYRA ELEVER I ÅK 5, OCH MARIA I SKOLBIBLIOTEKET ÄR KURSENS LÄSARE

Hamza läser meningen på tavlan som Maria: *"Nu undrar jag varför de inte hinner låna i dag."* Alla skriver en ny mening och lägger dem bredvid varandra. Nadia pekar på Elsas: *"Den förklarade."*

Läraren läser Marias svar: biblioteket har öppet två dagar, och hon bestämmer över böckerna och vad man får göra där. Vilgot säger: *"Jag vill att man får spela schack där."*

Elsa och Vilgot skriver lappar, och var och en pekar på en att lägga åt sidan. Vilgot pekar på lappen *"Det är kul"*: *"Bryr sig Maria om det? Kanske inte."* Hamza ur det andra paret är läsare och frågar: *"Hur menar du med att det blir tyst?"* Vilgot svarar: *"Man tänker när man spelar schack"*, och skriver det på en ny lapp.

Läraren frågar Vilgot över axeln: *"Varför där?"* Elsa kör fast och säger: *"Jag tittar på tavlan. Maria läser."* Sedan skriver hon.

DET JAG FÖRBEREDDE Jag skrev tavlans tre rader och en mening ur gruppens text, och jag hade Marias svar och listan från pass 1 med mig. På bordet låg lappar, bladet Planen och kortet till varje par, och mapparna. Jag lyssnade särskilt på Vilgot och Nadia.

KLAR TIDIGT Eleven läser sin början som läsaren, med kortet, och skriver in det läsaren saknar.

60 MINUTER, MINUT FÖR MINUT

TID	VAD HÄNDER
Före	Förberedelse Skriv tavlans tre rader och dagens mening. Lägg fram lappar, bladet Planen, kortet och mapparna.
0–5	1 • Läs som läsaren En elev läser meningen som läsaren. Alla skriver en ny mening, och ni lägger dem bredvid varandra.
5–15	2 • Visa och pröva Läs läsarens svar. Visa hur du tänker ut en sak som läsaren kan säga ja eller nej till.
15–27	3 • Tänk och planera Paret enas om en sak och skriver lappar. Var och en pekar på en lapp att lägga åt sidan.
27–33	4 • Säg Två par sätter sig ihop. Skribenten berättar för en läsare ur det andra paret, och svaret blir en ny lapp. Läsaren säger sin egen första mening. Blir ett par över, är du läsaren.
33–57	5 • Skriv Var och en skriver början. Du läser över axeln och ställer en enda fråga. Rätta inte nu.
57–60	6 • Läs upp Varje par säger vad de tar reda på till nästa pass.

PASS 4 OCH PASS 6 TILL 9 FÖLJER PASSET I SEX DELAR

PASS 1 TILL 5

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 1 0–20 min	”Vad gör en text bra?” Brevet: tio minuter utan stöd, med bara uppgiften på tavlan.
20–32 min	Två texter om skolgården. ”Vilken av dem vill att någon ska göra något?”
32–60 min	Konstruktiv debatt om raster. Vem bestämmer vad?
PASS 2 0–18 min	Läs som läsaren. Breven tillbaka med dina tre svarsrader, och kortet.
18–36 min	Brevet till Jonas. Var får han svar på varje fråga?
36–60 min	Eleven skriver svaret på det du undrade, under ett streck, och sitt mål.
PASS 3 0–20 min	Läs som läsaren. Du visar hur du tänker, planerar, säger din text och börjar skriva.
20–60 min	Kursens läsare kommer. Paren planerar och berättar. Alla skriver början. Två sätt vid 58.
PASS 4 0–60 min	Starterna. Du skriver vidare, kör fast. Säg 19–25, Skriv 25–57, halvvägs vid 41.
PASS 5 0–21 min	Två sätt i era texter. ”Jag skriver början, ni tänker.” Du skriver gruppens början.
21–60 min	Var och en skriver fortsättningen. Gruppen väljer en. Räkna texten i en stapel, och skicka den.

PASS 6 TILL 12

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 6 0–60 min	Två texter, vecka 3. Säg 19–25, Skriv 25–57. Läsaren de sista fem minuterna.
PASS 8 0–60 min	Två texter, vecka 4. Säg 19–25, Skriv 25–57, halvvägs vid 35. Läsaren sist.
PASS 9 0–60 min	Två sätt i era texter. Planen som lista. Säg 26–32, Skriv 32–57, starterna vid 44.
PASS 10 0–38 min	Läs som läsaren. Eleven skriver klart. Läsaren halvvägs vid 20.
38–60 min	Kamraten är läsare. Gå igenom texten. Du skickar den efter passet.
PASS 11 0–25 min	Brevet: tio minuter utan stöd. Före och efter: breven bredvid varandra.
25–60 min	Texten Blöt sadel igen? Uppgifterna. Eleven skriver det hen ska säga på mötet.
PASS 12 0–30 min	Läs som läsaren. Mötet: eleven säger vad hen vill, och läsaren svarar.
30–60 min	Svar på svaret och nästa mål. ”Vad gör en text bra?”

FRÅGANS KRAV 1

Ja eller nej

Frågan går att svara ja eller nej på, så att texten handlar om en sak

FRÅGANS KRAV 2

Läsaren bestämmer

Beslutet är läsarens eget, och hen har inte bestämt sig

FRÅGANS KRAV 3

Elevernas dag

Frågan gäller något eleverna har sett och kan ta reda på mer om

VAR MATERIALET FINNS

Veckans sida. Dagens mening, det du visar och det du ska lägga märke till står i metoden, under Till läraren: veckorna. Greppen står under Till läraren: återkopplingen, och veckans texter direkt efter veckans sida.

Kortet och bladen. Kortet, brevet och elevens blad står under Kursens material. Arket Lapparna, bladet Planen och diagrammet står i planeringsmallarna.

Det som gäller alla kurser. Hur du tänker högt, vad du gör när en elev fastnar och hur du hjälper den som har svårt att få ned texten står i Texttyper i grupp.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

Lappar ur arket Lapparna, och pennor Bladet Planen, ett per par

Kortet Läsarens frågor, ett per par Mapparna med Mina texter och Mitt mål

Veckans text, som läggs undan när eleverna skriver På tavlan: Vem läser? Vad vill vi? När får vi svar?

CHECKLISTA INFÖR KURSEN

- ☐ Välj eleverna, bestäm deras skrivstöd och sätt ihop paren.
- ☐ Läs Till läraren: breven, och skriv två frågor till brevet i pass 1.
- ☐ Skriv ut bladet Brevet och Två texter, vecka 1: Skolgården till pass 1.
- ☐ Be i vecka 1 en vuxen på skolan vara kursens läsare, och ge hen bladet Till kursens läsare.
- ☐ Klipp lappar ur arket Lapparna.
- ☐ Läs Texttyper i grupp, och öva högt på manuset i Visningen, vecka 2.

UPPFÖLJNING

Varje pass: Skriv vad två eller tre säger, på bladet Det jag hör.

Pass 1 och 11: Breven visar vad eleven gör utan stöd. I pass 11 fyller eleven i en stapel för varje brev.

Pass 6, 8 och 10: Eleven ser om målet syns och fyller i sin stapel.

Efter kursen: Eleven skriver Uppgift 1 efter fyra till sex veckor, och du svarar.